

ASIGURAREA LOGISTICĂ A INSTRUIRII ȘI CERCETĂRII DOMENIULUI LEXICOGRAFIC ÎN LIMBI STRĂINE: CERCETARE BIBLIOMETRICĂ

LOGISTICS INSURANCE OF EDUCATION AND RESEARCH LEXICOGRAPHIC AREA (DICTIONARY, ENCYCLOPEDIA) ÎN FOREIGN LANGUAGES IN THE LIBRARY COLLECTION: BIBLIOMETRICS RESEARCH

LILIA ABABI, GABRIELA CAZACU

Abstract: *This paper presents the results of an exploratory study of lexicography area, resulting in bibliometrics data obtained allows assessing strengths and vulnerabilities aspects in completing the foreign languages library collection with new titles references.*
Keywords: *reference sources, lexicographical works, dictionary, encyclopedia.*

William Katz (scriitor, pedagog, istoric american) autoritate marcantă a serviciilor de referință, spune că referința este „procesul de a răspunde la întrebări. Acest proces implică informațiile și modul de alcătuire și prezentare a acestora; implică resursele informaționale; implică utilizatorul de bibliotecă și, evident, bibliotecar”. Conform Dictionarului explicativ al limbii române (DEX) drept resurse informaționale ne servesc lucrările lexicografice encyclopediile și dicționarele.

Acest studiu a avut drept scop evaluarea bibliometrică a documentelor, lucrărilor lexicografice în limbile engleză și franceză din fondul sălii de lectură nr. 4 *Documente în Limbi Străine*. Pentru a efectua o cercetare atotcuprinzătoare, sistematică este nevoie ca obiectul cercetat să fie discompus în părțile sale componente, iar acestea ordonate, cercetate și evaluate.

Lexicografia este o ramură a lingvisticii care stabilește principiile și metodele practice de înregistrare a cuvintelor unei limbi, unui dialect, unui domeniu, clasarea (în ordine alfabetică), definirea și ilustrarea lor, prin exemple și expresii, ținând cont de mulțimea semnificațiilor lor, precum și de acceptările lor în sînul unei limbi date. Lexicografia studiază tehnica alcăturirii dicționarelor și encyclopediilor.

Encyclopedie este un tip de lucrare lexicografică de mare întindere, care cuprinde cunoștințe amănunțite dintr-un singur domeniu sau din toate domeniile. Se zice că ideea de a întocmi o carte care să cuprindă succint toate cunoștințele acumulate în timp de omenire i-ar fi venit editorului francez Louis Breton, în 1747. Francezul a intitulat-o „*Encyclopédia sau dicționarul artelor, meserilor și științelor*”, dar pentru întocmirea ei a apelat la ajutorul unui adevărat intelectual al vremii, scriitorul Denis Diderot. Encyclopedie la care a lucrat, Diderot, luandu-și și ajutoare dintr-intelectuali timpului, cuprindea 35 de volume cu text, 4 volume cu ilustrații și încă 2 volume cu indici. Encyclopediile sunt împărțite în articole sau intrări, care sunt, de obicei, aranjate în ordine alfabetică. După tipul conținutului lor, am putea clasifica encyclopediile astfel:

Tipuri de enciclopedii

Generale	Speciale	Culturale
Sînt culegeri care acoperă în sens general o sferă largă de subiecte.	Utilizează quantumul de cunoștințe din cadrul unui singur domeniu.	Însumează varietatea informațiilor cunoscute despre anumite țări sau culturi.

Necesitatea de a utiliza un dicționar în procesul învățării limbilor străine este unanim acceptată, fie că ne referim la dicționare bilingve, utile în primele etape de însușire a unei limbi străine, sau la dicționare monolingve, care devin un instrument de lucru în momentul în care se atinge un nivel ridicat de competență.

Un dicționar este o lucrare lexicografică care cuprinde o parte semnificativă dintre cuvintele unei limbi, ale unui domeniu al științei, literaturii, artei etc., așezate într-o anumită ordine (de obicei alfabetică), avînd în general definiția sensurilor cuvîntului împreună cu pronunție, etimologie și alte informații, sau o listă de cuvinte însoțite de traducerile lor într-o altă limbă.

Clasificarea dicționarelor o putem face în dependență de textul de care pot fi însoțite cuvintele :

Ce diferențiază o enciclopedie de un dicționar?

De ce enciclopedie și nu dicționar?

Un dicționar este devotat cuvintelor și explicării acestora, pe cind o enciclopedie ne oferă informații despre o mare varietate de subiecte, dar care aplică principiul totalității cunoștințelor acumulate, făcind posibilă abordarea subiectului respectiv din mai multe puncte de vedere, evitând astfel recurgerea la o definiție rigidă. Urmărind scopul lucrării a fost posibilă obținerea de date bibliometrice prin efectuarea unui studiu de explorare a domeniului respectiv. Astfel a fost posibilă scoaterea în evidență a celor mai bine completate segmente, actualitatea documentelor, care sunt lacunele în ceea ce privește completarea domeniului cu noi surse și cum pot fi înălțurate acestea. Efectuarea studiului a fost desfășurată prin aplicarea metodelor bibliometrice cantitative: au fost luate în considerare toate tipurile de dicționare și encyclopedii, documentele supuse cercetării au fost clasificate și repartizate în rubrici conform tipului acestuia.

Supuse cercetării au fost 300 titluri de lucrări lexicografice în 469 exemplare în limba engleză și franceză ceea ce reprezintă 15 % din totalul cărților științifice (3 166 ex.) ce le detine sala de lectură nr. 4. Ele au fost sistematizate conform genului de document:

- encyclopedii
- dicționare encyclopedice
- dicționare explicative
- dicționare speciale
- dicționare bilingve

Toată informația ce ține de limbă, an de ediție, tipul lucrării, total exemplare a fost introdusă în tabele care sunt expuse în anexe. În urma sistematizării informației au fost scoase în evidență 61 titluri de encyclopedii (175 ex.), 55 în limba engleză și doar 6 titluri în limba franceză. Din acestea 40 titluri poartă un caracter general, 21 un caracter special (6 titluri encyclopedii medicale, 15 titluri encyclopedii pentru copii). Encyclopedii culturale din păcate nu detinem nici un titlu.

Titluri encyclopedii după limbă și tip

Tip Limbă	Generale/ Universale	Speciale	Cultural e	Total
Engleză	36	19	-	55
Franceză	4	2	-	6
Total	40	21	-	61

Studierea documentelor din punct de vedere al anului editării a demonstrat că cele mai multe encyclopedii, și anume 39 titluri, au fost editate pînă în anul 1990 și doar 22 titluri după 1990. Cea mai veche encyclopedie ce se păstrează în fondul sălii

de lectură nr. 4 este „The World Book Encyclopedia” în 19 vol. care a fost editată în anul 1957.

Titluri enciclopedii după ani de ediție

An de ediție Limbă	Până la 1990	După 1990
Engleză	38	17
Franceză	1	5
Total	39	22

Dicționare au fost cercetate 239 titluri (294 ex.), 144 titluri în limba engleză și 95 titluri în limba franceză. Datele de mai jos au fost generate prin simpla poziționare a dicționarelor în patru categorii după cum urmează:

- Dicționare enciclopedice
- Dicționare explicative
- Dicționare speciale
- Dicționare bilingve (poliglote)

Titluri dicționare după limbă și tip

Tip Limbă	Enciclopedice	Explicative	Speciale	Bilingve	Total
Engleză	7	23	78	36	142
Franceză	15	6	43	31	90
Total	22	29	121	67	239

Dacă ne referim la dicționare enciclopedice, observăm că numărul acestora în limba franceză prevalează asupra celor în limba engleză, dar lucrurile se inversează atunci cînd vorbim de dicționarele explicative.

Titluri dicționare după ani de ediție

An de ediție Limbă	Până în 1990	După 1990
Engleză	67	77
Franceză	43	52
Total	110	129

Cu toate că dicționare enciclopedice sunt mai multe în limba franceză tot ele săint și cele mai vechi. Cel mai vechi titlu de dicționar enciclopedic este „Nouveau petit Larousse Illustre” editat în anul 1938. În categoria de dicționare speciale, cum s-a menționat mai sus, sunt incluse documentele ce conțin informații dintr-un singur domeniu. Conform domeniilor de știință existente s-a constatat că cele mai multe titluri de dicționare țin de domeniul Lingvisticii, în total 68 titluri (29 titluri în limba franceză, 39 titluri în engleză), dar cu regret 40 de titluri din acestea sunt editate pînă în anul 1990 și doar 28 după 1990. În celelalte 53 de titluri, cu precădere, este reflectat domeniul tehnic, economic, juridic, medical, mai puțin literatură, istorie, geografie.

Dicționare speciale pe domenii/limbi

N/o	Domenii	Engleză	Franceză
1.	Psihologie	-	1
2.	Religie	2	-
3.	Economie	10	-
4.	Comerț	2	1
5.	Marketing	4	-
6.	Drept	3	-
7.	Electrotehnica	1	-
8.	Informatică	2	-
9.	Medicină	2	1
10.	Tehnică de calcul	1	-
11.	Telecomunicații	1	-
12.	Cibernetică	1	-
13.	Politehnica	3	2
14.	Termeni agricoli	1	-
15.	Tehnică	3	1
16.	Contabilitate	1	-
17.	Artă	-	2
18.	Sport	-	1
19.	Lingvistică	39	29
20.	Literatură	2	5
Total		78	43

Acest studiu ne pune la dispoziție următoarele rezultate:

Enciclopedii. Au fost cercetate în total 61 titluri

- cele mai multe titluri săint în limba engleză, 55 la număr, în limba franceză doar 6 titluri;
- 64% din numărul total de titluri sunt editate pînă în anul 1990;
- majoritatea enciclopediilor au un caracter general /universal;
- encyclopediile speciale, prezente în colecție oglindesc doar două domenii;

- enciclopedii culturale nu deținem nici un titlu.

Dicționare. Au fost studiate în total 239 titluri

- dicționare enciclopedice sunt mai multe în limba franceză;
- 72% din dicționarele explicative sunt editate pînă în anul 1990;
- dicționare speciale sunt mai multe în limba engleză;
- 65 % din numărul total de dicționare speciale sunt editate după anii 1990;
- dicționare speciale deținute nu acoperă întreaga varietate de domenii;
- numărul cel mai mare de dicționare speciale ține de domeniul lingvisticii, ceea ce e binevenit ținând cont de profilul sălii.

Sistematizarea, corelarea datelor cantitative, permite evaluarea punctelor forte și aspectelor vulnerabile în ceea ce privește completarea fondului de carte în limbi străine cu noi titluri de referințe. Toate aceste date ne vor servi ca punct de pornire în procesul de înlăturare a lacunelor ce țin de completarea domeniului respectiv cu surse noi ce vor cuprinde întreaga varietate de domenii.

Referințe bibliografice:

1. ZASAVIȚCHI, Lidia. Aspecte de analiză bibliometrică a revistei „Mediu ambient”. In : *Biblio Scientia*. 2012, nr. 7-8, pp. 40-55.
2. CORLĂTEANU, Nicolae, MELNICIUC, Ion. *Lexicologija*. Ch. : Combinatul Poligrafic, 1992. 221 p. ISBN 5-372-01180-7
3. IORDAN, Iorgu; ROBU, Vladimir. *Limba Română Contemporană*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 1978. 685 p.
4. MELENCIUC, Ion. *Practicum la lexicologie*. Ch. : Lumina, 1991. 175 p. ISBN 5-372-00644-7
5. http://ro.wikipedia.org/wiki/Enciclopedie#Primele_lucr.C4.83ri_enciclopedice
6. <http://alexandropedia.blogspot.com/2010/08/encyclopedia-ce-este-ea-si-ce-presupune.html>